

Täysistunto

Keskiviikko 22.2.2017 klo 13.59—18.51

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 8/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

18.36 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Ympäristöministeri ei pääse tätä asiaa nyt esittelemään, joten minä itse kerron muutamalla sanalla tästä asiasta, sillä toimin hallituspuolueitten vastaavana ympäristövaliokunnassa.

Hallitus on antanut tänään eduskunnalle esityksen ympäristönsuojelulain muuttamiseksi. Esityksen mukaan ympäristölupamenettelyä kevennettäisiin karsimalla kansalliseen laitosluetteloon kuuluvien toimintojen ympäristöluvanvaraisuutta. Esitys liittyy vaiheittain toteutettavaan ympäristönsuojelulain uudistamiseen, jolla pyritään helpottamaan ympäristölupiin liittyvää byrokratiaa ja sääntelyä. Ympäristönsuojelulainsäädäntöä on nyt sitten tämän eduskunnan aikana jo useamman kerran työstetty, parannettu ja purettu byrokratiaa todella paljon. Ympäristöministeriö on ollut meillä todella esimerkillinen, sillä kaikkein eniten byrokratian purkua on saatu aikaiseksi juuri ympäristöministeriössä.

Luvanvaraisuus ehdotetaan poistettavaksi kokonaan sellaisilta toiminnoilta, joiden ympäristövaikutukset ovat yleisellä tasolla vähäisiä. Näitä toimintoja ovat muun muassa pellettien puristamot, viilutehtaat, tekstiilien vesipesulat ja pelastustoiminnan helikopterilentopaikat. Lisäksi rekisteröintimenettelyn soveltamisalaa laajennettaisiin. Keskeisimpänä tähän liittyvänä muutoksena on, että nykyisin luvanvaraiset kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat sekä esimerkiksi veneiden polttonesteiden jakelupaikat siirrettäisiin rekisteröintimenettelyyn. Rekisteröinti on luonteeltaan kirjaamistoimenpide, jossa ei tehdä hallinnollista päätöstä eikä anneta määräyksiä, ja olennainen muutos tässä aikaisempaan toimintaan on ennen kaikkea se, että toiminta voidaan aloittaa, kun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on rekisteröinyt toiminnan tai ilmoituksen jättämisestä on kulunut 90 päivää — huom., kun ilmoituksen jättämisestä on kulunut 90 päivää. Tässä ollaan vihdoinkin ja viimein siinä tilanteessa, että on määritelty tietty aikamäärä, niin että jos tietty aika on mennyt ja jos asiaa, hakemusta, ei ole käsitelty, niin katsotaan, että se on voimassa. Tämä on todella suuri positiivinen muutos meidän lupakäytäntöasioissa. Rekisteröitävän toiminnan on noudatettava yleisiä ympäristönsuojeluvaatimuksia, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2017 vp

Myös eläinsuojelun lupamenettely kevenisi jonkin verran, kun emolehmien eläinsuojelle ehdotetaan luvanvaraisuusrajan nostoa. Niiden eläinsuojien, joissa pidetään eri eläinlajeja tai eri-ikäisiä tuotantoeläimiä, luvanvaraisuuden määrittely täsmentyisi.

Ja sitten on viranomaisneuvonnalle täsmällisempiä säännöksiä — tämä on myöskin asia, mitä on todella odotettu ja toivottu. Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamiseksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi lakiin säännöksiä lupahakemusvaiheeseen liittyvästä viranomaisneuvonnasta. Neuvontaa annettaisiin hakijan pyynnöstä maksutta ja sähköisten tietojärjestelmien välityksellä. Jatkossa viranomaisten rooli on olla yhä enemmän neuvova, opastava, ilman eri korvausta. Tällä pyritään siihen, että yhä vähemmän tarvitsee saada kielteisiä tai valituksen alaisia päätöksiä, niin että elinkeinotoiminta ennen kaikkea saataisiin hoitumaan järkevästi eteenpäin.

Ympäristöministeriössä valmistellaan parhaillaan myös muita ympäristölupamenettelyn sujuvoittamista ja tehostamista edistäviä toimia. Näistä keskeisimpiä ovat ympäristöasioita koskevan yhden luukun periaatteen toteuttaminen sekä lupamenettelyn korvaavan uuden ilmoitusmenettelyn käyttöönotto eläinsuojille ja mahdollisesti erälle muillekin toiminnoille.

Arvoisa puhemies! Tämä kokonaisuus selkeyttää entisestään ympäristönhoidon asioita. Tämä auttaa myöskin suojelupuolen ihmisiä siinä, että tämän jälkeen osataan entistä paremmin keskittyä oikeaan aikaan tehtäviin valituksiin. Tämän jälkeen toivottavasti myöskin hakijat ja eri osapuolet tietävät, milloin kannattaa toimia, milloin pitää toimia. Tällä vähennetään ylimääräistä viranomaistyötä ja ihmisten arkista paperien järjestelyä.

18.42 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyse ympäristönsuojelulain muuttamisesta, ja tämän pohjanahan on Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmaan perustuen yksi sen kärkihankkeista eli säädösten sujuvoittaminen: säädöspolitiikan ohjauksen selkeyttäminen, sääntelyn nettomääräinen keventäminen ja säädöksille vaihtoehtoisten ohjauskeinojen käytön lisääminen. Hallituksen päämääränä on sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. Osana tätä kärkihanketta sujuvoitetaan myös lupa- ja valitusprosesseja.

Tässä on erinomaisia elementtejä juurikin tähän normienpurkuun. Kuten edustaja Majala kertoi tuossa, niin ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ovat tarttuneet todellakin toimeen näitten säännösten osalta niin, että näitä tämmöisiä lupamenettelyjä puretaan varsinkin tämän Tarastin työryhmän hengessä, eli saadaan investointi- ja elinkeinohankkeisiin nopeutta ja sujuvuutta ympäristötavoitteista tinkimättä. Tämän ympäristönsuojelulain pohjalta nyt ollaan purkamassa lupamenettelyä niin sanotusti vähämerkityksellisemmille asioille ja ollaan tekemässä rekisteröintimenettelyä osalle hankkeista.

Yksi säädösuudistuksen hyvä sisältö on juuri viranomaisneuvonnan lisääminen ja siihen panostaminen. Hakuprosessit ovat aika pitkiä, ja jos juuri kukaan, niin nämä viranomaiset itse tietävät, miten niissä toimitaan ja miten hakemus pitäisi toteuttaa. Tässäkin mainitaan määrätty viranomaisten neuvontavelvollisuus, niin että saadaan sitä prosessia senkin myötä sujuvoitettua. Toivon, että myös tämän hankkeen kautta saamme lisää elinkeinotoimeen, yritystoimeen virkeyttä ja potkua monelta osin.

18.43 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tässä jo aiemmin puheenvuorossa tuli esille, että erityisesti ympäristöministeriössä on hyvin lähdetty miettimään sitä, miten voidaan näitä lupa- ja arviointimenettelyitä sujuvoittaa ja tehostaa niin, että ei kuiten-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2017 vp

kaan tingitä ympäristönsuojelun tavoitteista. Tämä työhän todella aloitettiin jo viime hallituskaudella, ja on ihan hyvä, että nykyinen hallituskin tätä jatkaa. Viime kaudella ministeri Lauri Tarastin johdolla oli arviointiryhmä miettimässä näitä asioita, ja nyt sitten näitä tuodaan lainsäädäntöön.

Tässä ehdotetut lupamenettelyjen karsimiset ovat sinänsä pieniä hankkeita, joilla ei ole suuria ympäristövaikutuksia, siinä ei ole mitään hälyttävää. Mutta se, mikä tässä nyt nousee kysymykseksi, on tämä neuvontamenettely. On hyvä, että luvanhakijat saavat neuvontaa, jotta ovat sujuvia ne hakemiset ja siinä ovat heti kaikki tarpeelliset paperit mukana, mutta ongelma on se, että tässä ei ole huomioitu nyt mahdollisia haitankärsijöitä vaan tämä on epätasapainoinen. Siksi olisi tärkeää, että tähän neuvontaan saataisiin mukaan sitova kirjaus siitä, että neuvonnassa on kuultava toiminnan harjoittajan lisäksi myös asianomaisia ja muita viranomaisia. Tämä on myös se asia, mitä korkein hallinto-oikeus on lausunnossaan tuonut esille, sillä tämän lupamenettelyn ideana on se, että hakijan ja haitankärsijän edut ovat tasapainossa ja etujen huomioonottaminen avointa. Jos tässä tämä neuvonta nyt kohdistuu vain pelkästään luvanhakijoihin, niin tämä toinen osapuoli — eli mahdolliset haitankärsijät — jää tästä nyt kokonaan huomioimatta, ja toivon, että jatkokäsittelyssä tämä otetaan huomioon.

18.46 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edustaja Maijala sanoi, että ympäristöministeriö on kaikista tarmokkaimmin lähtenyt viemään normienpurkua eteenpäin, mutta kyllä kiitän — itse asiassa samaa ministeriä — siitä, että myös maa- ja metsätalouden puolella on erittäin hyvää työtä tehty.

Tämä lakiesitys on jälleen oiva esimerkki siitä, että norminpurku etenee. Juuri tähän suuntaan täytyisi muidenkin lupakäytäntöjen mennä, että siellä on takuuajat, milloin paperin jätettyäsi saat päätöksen. Oli kyse sitten rekisteröinnistä, ilmoitusmenettelystä tai luvasta, tällainen takuu aika olisi se, mitä kohti meidän tulisi pyrkiä. Turhissa asioissa — sellaisissa asioissa, jotka eivät ympäristön tilaa oikeasti heikennä — on viisasta, että sellaisia asioita ei jatkossa lupakäsittelyssä enää käsitellä.

Haluaisin, että kun tätä listausta sitten ollaan nyt kerran avaamassa ja sieltä tämmöisiä vähemmän ympäristöä kuormittavia toimintoja poistamassa, niin sitä kannattaisi nyt saman tien perata myös esimerkiksi pienimuotoisen elintarviketuotannon osalta. Tiedän, että monesta toiminnasta, tyyliin perunankuorinnasta, on jouduttu lupaviidakon takia luopumaan, koska ne tulevat niin kalliiksi, ja tämä tarkoittaa sitä, että ne keskittyvät vain isoihin laitoksiin, vaikka olisi järkevää julkisiin keittiöihin viedä oman maakunnan perunaa tai lähialueen perunaa. Tämä nyt oli vain yksi esimerkki, mutta samalla kun sitä listaa nyt tuossa käydään läpi, voisi olla ihan asianmukaista, että ympäristövaliokunta pyytäisi sitten lausuntoja muiltakin tahoilta kuin niiltä, mitkä tässä ansiokkaasti on otettu esille.

18.48 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! On todellakin niin, että tavoitteena on, ettei tingitä ympäristönsuojelun tavoitteista. Niistä meidän ei kestä tinkiä ollenkaan, sillä me kaikki olemme vastuussa siitä, minkälaista elämää täällä eletään huomenna.

Tämä neuvontamenettely: Oli hyvä, että edustaja Mikkonen otti esille myöskin tämän muitten kuulemisasian. Meidän täytyy myöskin tämä ottaa valiokuntakäsittelyssä huomioon, koska tästä asiasta ei ole ollut riittävästi tässä esityksessä mukana. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2017 vp

18.48 **Jari Leppä kesk:** Rouva puhemies! On erinomainen asia, että hallitus esittää tätä ympäristölupamenettelyä kevennettäväksi ja ympäristöluvanvaraisuutta karsittavaksi sellaisilta laitoksilta, sellaisilta toiminnoilta, jotka eivät aiheuta ympäristöongelmia. Ympäristöstä pitää pitää huolta, mutta ylisäätelylle meillä ei ole mitään tarvetta, ja tässä nyt vahvasti sitä puretaan.

Tämä on osa Sipilän hallituksen norminpurkukärkihanketta. Tämä tietysti saa myöskin jatkoa osakseen, ja sen täytyykin saada jatkoa osakseen. Tämä on erittäin hyvä osoitus siitä, että nyt mennään asennemuutosta kohti, sitä kohti, että viranomaiset eivät ole pelkkiä valvojia ja määräysten asettajia vaan he ovat myöskin neuvojia ja ovat opastajia ja että saamme aikaan viranomaistakuukäsittelyaikojen lyhentymiset ja niin edelleen. Samalla kun me pidämme huolta ympäristöstämme, niin kuin meidän pitää pitää, me myöskin kannustamme tekemään investointeja ja kehittämään toimintaa ja saamaan aikaan taloudellista kasvua ja työpaikkoja. Tässä yhdistyy moni, moni hyvä asia.

Samoin käytetään nykyistä paljon laajemmin hyväksi digitalisuutta ja myöskin sitä yhtä periaatetta, että kun yhdet tiedot toimitetaan yhdelle viranomaiselle, se riittää, ja niin pitää olla. Tässä on meillä vielä paljon, paljon tehtävää, jotta näin tapahtuu, mutta tämä on erittäin hyvä askel oikeaan suuntaan.

18.50 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Korostan oikeastaan edustaja Kalmarin vielä esille nostamaa asiaa, että nythän tässä oli määrätty luettelo näistä ympäristölupa-asioista ja niitten keventämisestä, mutta kun kaikkienensa tämä byrokratianpurku tuo jatkuvasti ainakin meille uutta viestiä tuolta maakunnista pienyrittäjiltä ja toimijoilta, niin olisi hyvä saada näitä myös kerättyä sitten, kun tämä laki kohta on auki, ja katsoa sitä niitten toimintojen osalta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.